

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Francisci Borgiae Tertij Societatis Iesv Generalis

Ribadeneyra, Pedro de

Mogvntiae, 1603

VIII. De Prudentia eiusdem

urn:nbn:de:hbz:466:1-45256

vitam in Euangelij prædicatione profundere parati essent: vel in Europa, prima Latinæ linguæ elementa pueros docere non erubescerent. FRANCISCVS, cui tum commissa Hispania, etsi legibus istis solutus esset, sua tamē manu Layni scripsit hanc animi testificationem, tabulis consignatam, optare sese pro CHRISTI nomine apud Indos sanguinem fundere, caputq; periculis obijcere. Orare itaque bona illius venia liceret in eam expeditionem proficisci; precibusque ad Deum fuis, hanc illi voluntatem promoueret.

CAPVT VIII.

De prudentia eiusdem.

DIVINÆ, non humanæ prudentiæ vnum instar omnium

um argumentum hoc est: excel-
so FRANCISCVM animo bonis
Fortunę, titulisque omnibus nun-
cio remisso, sponte Christianam
inopiam esse sectatum. Pruden-
ter nimirum iudicabat, caduca
hęc, atque inania, quę sub aspe-
ctum cadunt, pro nihilo ducen-
da, libenterque æternis permu-
tanda. Quam quidem cælestem
sapientiam, mens hominis, cali-
gine hebetata, & tenebris obdu-
cta, nisi fidei lumen, Dei munere
concessum, accedat, perspicere
minime potest.

1. Si qui Societati nomen dare
vellent, minimisque rebus, ut fit
initio, vrgerentur, quo minus se
totos addicerent, largiri illis mi-
nuta, funemque concedere, sal-
ua tamen religione, & cōmodi
spe maioris, solebat: gnarus fu-
turum, ut tempore ipso exi-
lia

lia illa, & parua, (quæ, tanquam moles immensas, obijcere Dæmon mentibus soleat, vt salutis res minus procedat, (veluti nebulæ sole, dissiparentur. Huius rei documenta hæc habeo. Nobilis illustri loco in Hispania natus, à DEO quidem vocatum se, vt Societati aggregaretur, ad FRANCISCVM retulit; vna tamen re impediri, ac deterreri, quod sine famulo, qui vestibus, calceisque eum spoliaret, indueretque, se commode viuere posse negaret. Ad hæc FRANCISCVS: Si nihil moratur aliud, recipio daturum vnum è Sociis, qui seruiat, & quidem promptius, quam mercede conducti. Vix octauum iam diem opera illius vsus, facti pænitens, erubuit: Sociis ministrare ipse cepit, pedes osculari, & veniam

V
pre-

precari, seruum se omnium appellans.

2. Alter item domi nobilis, vnam sibi rem in Societate arduam ratus, recens, vt consueuerat, quotidie indusium non mutare. Annuit FRANCISCVS. Indusium, inquit, cum volēs, accipies, ne ea te res à perfecta vita cursum impediāt. Nec longius factum est, erubuit & ipse, factique perdidit, quod inania illa in deliciis habuisset. Mox molle indusium cilicij asperitate mutauit, & ad extremum vsque durauit diem.

3. Sacerdos item, non vulgaris eruditione, cum belle domi sua agitaret, ampleque habitaret. Septimanæ Sociorum numero adscriptus, angustas tironum cellulas contemplatus, animo angusti, ac debilitari cœpit. Cognouit FRANCISCVS, quod res

rat, amplissimum Collegij domicilium illi attribuit: hoc amplius, domestica suppellectile vti-
tium passus est: sic breui angustum hominis animum superavit. Consilij enim post non diu
puduit, piguitque, cubiculoque digressus, cellam occupavit angustam; paupertatemque præcipue religiose tenuit.

Illud in primis studiose cauit 4.
FRANCISCVS, ne missiones susciperent Euangelicæ prædicationis, Collegijque fundamenta iacerent nisi quorum singularis esset, probataque pietas. Vt enim ædium fundamenta, ita & rerum omnium principia, in quibus sunt reliqua, permagni interesse aiebat, à quibus iacerentur. Dicere itaq; solitum ferunt, eas de se missiones sibi placere, quæ mærorem adferent; quod

familiaritate tum priuaretur optimorum Sociorum. Vtrisque verò illud in primis negocij dabat, vt quot, quantaque negocia vrgerent, orandi tamen studio nunquam abstinere: neue precationem, animi partem, scientes, prudentes omitterent.

§. Ad studia quod attinet, commune hoc illi cum Ignatio iudicium fuit, nemini Sociorum fas esse, nouas, peregrinasque sententias tueri. Neque id in Theologia, optimarum artium regina, duntaxat cauendum, vbi maiore animorum periculo peccatur, sed etiam in philosophandi ratione tenendum existimabat. Qui enim hic auderent inaudita, præterque omnium opinionem sententias defendere, eos in grauioribus disciplinis idem ausuros aiebat.

Con-

Concionatoribus Sociis au- 6.

ctor idem existit, scriptoq; con-
 filium mandauit, spiritum in
 concionando adhiberent, di-
 cendique vim, & audientium
 corda permouerent. Non ad
 inanem pompam, ingenijque o-
 stentationem orationem com-
 ponerent. Sacrorum Antistites,
 & Principes caute, prudenter-
 que tangerent. Si quid repre-
 hendere necesse haberent, do-
 lore se id facere coactos, non ira,
 aut odio adductos, ostenderent:
 illo enim vel ferreum animum
 moliri: his etiam irritari audi-
 tores. Suo id exemplo confirma-
 bat: *Cum enim acriter vitia repre-
 henderem, inquit, me ipse obiurga-
 re videbar. Quo fiebat, vt maiori
 impetu dicerem, & ad misericor-
 diam alios incitarem.*

Pestilentia grassante in aliquot 7.

V 3

Ira-

440 DE VITA FRAN. BORG.
Italiae, atque Hispaniae Prouin-
cijs, consultus à Societatis Patri-
bus FRANCISCVS, quid,
tanto in communi discrimine,
facto opus videretur, vt & cari-
tatis ratio haberetur, nec fundi-
tus morte Collegia exhauriren-
tur. Hanc ipse rationem inijt,
excogitauitque salutarem. No-
mina ad Rectores singulos re-
ferrent ij, qui communi se rei-
pub. commòdo deuouerent: Ex
his, delectu habito, ij tanquam
in statione milites praesidio re-
linquerentur, qui & vitae sancti-
tate praestarent, firmaque essent
valetudine, animoque celsiore
praediti: minore ad hæc Societa-
tis iactura periculis obijcerentur.
Hos à ceteris segregatos, proxi-
morum salutem incumbere vo-
luit. Quo factum, vt multi per-
durarint, operamque nauarint

gnauiter in Hesperia vtriusque
 Prouincijs, vbi pestis vrbes tum
 populabatur: magna laboris pa-
 tientia, ciuium etiam admirati-
 one, & Sociorum, qui interie-
 runt, non exiguo præmio. Mar-
 tyrum enim in numero etiam
 habitos, qui caritatis hoc mu-
 nus recte obirent, in Romanis
 Martyrum Fastis, & Eusebio le-
 gimus.

Martyr.
28. Febr.
Euse. lib.
7. ca. 20.

Fratres, quas *Coadiutores* vulgo 8.
 appellamus *Dei sapientes* Franci-
 scus appellare cõsuerat, qui mo-
 rum simplicitate, humilique o-
 bedientia, & pie orarent, & do-
 mestica officia probe obirent.
 Gnarus DEVM precantibus illis
 ea suggerere plerumque solere,
 quæ mundi sapientes è libris
 haurire non possent.

Qui cæteris præessent, dicebat 9.
 non vna omnes qui parerent,
 V 4 regu-

regula metiri oportere: sed bonos milites imitari, qui pro fistulæ captu machinam illam bellicam sulphureo puluere implēt, ne diffiliat.

10. Cum humanitus lapsum aliquem narrarent, de quo minimum metuebatur, se ipse tacite explorans, & imbecillitatis humanæ conscius, vulgatum illud in ore habebat: *Homo sum, humani à me nihil alienum puto.*

11. Consultus à Patribus Collegij, qui etiam eleemosynis aleretur, à diuite quidem illo, sed qui male audiret, rectene acciperet.

9. Re. 17. Ad hæc ille: Eliam Prophetam, & Paulum Anachoretam à coruo quotidie alimentum accepisse: ne dubitarent igitur sese à DEO pasci, corui opera. His enim eleemosynis, & precibus, vt solet, à DEO bonam illi adre-

sipi-

si piscendum mentem datum iri:
 ut à coruo, carniuoraque aue,
 columba tandem euaderet.

Mirabatur eos, qui quantum
 alijs de honore in salutando de-
 traxerint, tantum sibi arrogent,
 vindicentque: eaque re magni
 videri velint, cum ieiune alios
 appellarint, quibuscum certare
 officijs oporteret. Hinc odia, ri-
 xæque existant, detractio ori-
 tur, violatur amicitia. Modum
 itaque titulis statuendum, ne tot
 odia nascerentur; ut mercibus
 precium in bene constitutis re-
 bus publicis solet, iudicauit. Ipse
 verò minime restrictus in titulis
 dandis fuit, immo perliberalis,
 & benignus, si quem his palatij
 fumis delectari intelligeret. Si
 peccandum, inquit, alterutram in
 partem est, in exsuperantia quam se
 qui detraham, offendere mal.

Socius quidam imprudenter
triclinium nudus ingressus erat,
vt in se ipse flagellis saeuiret, Bea-
ti Francisci exemplum, credo,
imitari studens. Noster, non in-
iuria, moleste tulit, pœnamque
irrogauit, Cassiani illud repe-

In prafa.
do Colla.
2. *tens: Sactorum quedam miranda*
esse facta, non imitanda.

14. Dicere solebat, Religiosorum
hominum vitam, Crucem esse
perpetuam, atque Martyrium:
quod vincere quotidie seipse ne-
cesse haberet, & perpetuo obtē-
perare ex voto debeat. Viderent
itaque maiores, onera tempera-
rent, subleuantque: neue no-
ua excogitarent, pro viribus cui-
usque, onus imponerent.

15. Sacerdoti administrandi Col-
legij, ad tempus, negocium de-
derat. Qui cum remisse ageret,
ratus breue id tempus fore: non
ad-

admodum itaque laborandum. Indignatus FRANCISCVS acriter reprehendit. Sic inquit, vel paucis diebus Societatis res geri debet, quasi perpetuum munus esset. Nocet enim, qui frigide res administrat, ut vel temporis momento per negligentiam amittatur, quod multis retro annis, sudoribusque partum est. Vel militia verum id esse docet, amissis breui urbibus, quæ longa obsidione captæ, in potestatem venerunt.

CAPVT IX.

De animi candore, cæterisque virtutibus.

IVRE Ambrosius pro funere laudavit in Satyro fratre Prudentiam, sed ingenij candore, morumque simplicitate eximiam: qui de alijs nihil sinisterum suspicaretur. Eadem FRANCISCVS laus propria, qui serpentis pru-